КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»

Кафедра суспільствознавчої освіти

Програма підвищення кваліфікації керівників гуртків «Сучасні підходи до організації гурткової роботи»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована до затвердження на засіданні кафедри суспільствознавчої освіти

(протокол № 5 від 15.05.2026 р.)

Завідувач кафедри Галина СОХАНЬ

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(протокол №4 від 04.06.2026 р.)

Голова науково-методичної ради Павло ХОБЗЕЙ

І. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Розробник: професор кафедри суспільствознавчої освіти, доктор педагогічних наук, професор Баханов Костянтин Олексійович.

Напрям підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей (знання фахових методик, технологій).

Розроблено на основі типової програми:
Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників сфери позашкільної освіти на тему «Реалізація компетентнісного підходу в освітньому процесі закладів позашкільної освіти» (Наказ Міністерства науки та освіти України № 494 від 19.03.2026 р.).

Термін дії програми: з 01.07.2026 р. до 01.07.2031 року.

Рецензенти:
Сохань Галина Степанівна, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри суспільствознавчої освіти КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»;
Суховерська Ірина Іванівна, кандидат історичних наук, завідувач кабінету інформаційно-комунікаційної діяльности КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми

В умовах модернізації системи освіти в Україні особливої значущості набувають питання оновлення змісту освіти, що ґрунтуються на компетентнісних засадах, особистісних сенсах здобувачів освіти, інноваційних концептах. Заклади позашкільної освіти є складником системи освіти, що виконують важливу роль у формуванні системи цінностей особистості, розвитку її творчих здібностей, ініціативності, критичного мислення, навичок співпраці, саморозвитку та самореалізації. Ефективна реалізація компетентнісного підходу в позашкільній освіті потребує від керівників гуртків оновлення підходів до реалізації змісту.

Актуальність підвищення кваліфікації керівників гуртків підсилюється тим, що в умовах повномасштабного вторгнення вони виконують важливу місію, спрямовану на реалізацію освітньої, виховної, психологічної, соціальної функцій. Для забезпечення кожній дитині доступу до якісної позашкільної освіти, керівники гуртків з урахуванням безпекової ситуації організовують освітній процес в очній та/або дистанційній формі навчання, що потребує від них гнучкості, сформованості цифрових навичок, здатності вивчати запити та потреби здобувачів освіти.

Цільова група: керівники гуртків.

Обсяг: 30 годин.

Форма навчання: очна, очно-дистанційна.

Мета: науково-методичний супровід професійного розвитку керівників гуртків у підготовці до організації освітнього процесу в умовах викликів сьогодення, відповідно до запитів громадянського суспільства, установ і закладів освіти, освітніх потреб споживачів освітніх послуг.

Завдання:

- забезпечити знання і розуміння суті дослідницького, комунікативно-діяльнісного та ігрового підходів, переваг їх застосування у гуртковій роботі;
- сприяти опануванню прийомами дослідницького, комунікативно-діяльнісного та ігрового навчання при організації і проведення гурткових занять;
- сформувати вміння організовувати освітній простір, спрямований на розвиток особистості і формування в учнів ціннісних життєвих навичок;
- розвинути уміння проводити, аналізувати гуркові заняття, спираючись на сучасні підходи до організації гуркової роботи.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться / набуватимуться:

- професійно-педагогічна;
- емоційно-етична;
- мовно-комунікативна;
- громадянська;
- інформаційно-цифрова;
- компетентність педагогічного партнерства;
- рефлексивна;

- здатність до навчання впродовж життя.

Очікувані результати:

Слухач/ка після навчання на цьому курсі:

- знає і розуміє сутність дослідницького, комунікативно-діяльнісного та ігрового підходів і переваги їх застосування у гуртковій роботі;
- володіє прийомами дослідницького, комунікативно-діяльнісного та ігрового навчання при організації і проведення гуртових занять;
- вміє організовувати освітній простір, спрямований на розвиток особистості і формування в учнів ціннісних життєвих навичок;
- вміє проводити, аналізувати гуртові заняття, спираючись на сучасні підходи до організації гуртової роботи.

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях – індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми.

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив у методику роботи зі слухачами курсів. Програмою передбачено виконання різних видів робіт: вхідне опитування; творче завдання; участь у круглому столі; рефлексія.

Критерії оцінювання. Результати навчання слухачів курсів оцінюються за шкалою «зараховано / не зараховано». Підставою для успішного зарахування є комплексне виконання програми КПК, зокрема відповідність (виступу, презентації, творчої робот тощо) темі і поставленому завданню, сучасним тлумаченням підходів до організації гуртової роботи, повнота і ґрунтовність, доречність і змістовність ілюстрацій та прикладів, самостійність та оригінальність.

Особливості реалізації програми. Реалізація програми передбачає навчання слухачів як у дистанційному, так і в очному форматі. Навчальні заняття у синхронному режимі проводяться з використанням ZOOM, Moodle. Програмою передбачено виконання самостійної роботи. Велику увагу в програмі приділено безпосередній комунікації слухачів один з одним та обміну досвідом кращих практик реалізації сучасних підходів до організації гуртової роботи.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат видається відповідно до кількості прослуханих годин, за умови не менше 50 % від загальної кількості.

Вартість (у разі встановлення): безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, платна форма навчання згідно з кошторисом для всіх інших категорій.

3. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	Лекції	Практичні	Самостійна робота
Інтеграційно-мотиваційне заняття. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою навчання. Формування очікувань.	**1**		**1**	
Модуль І. Дослідницький підхід до організації гурткової роботи	**6**	**2**	**4**	
Тема 1. Дослідницький підхід та його реалізація в гуртковій роботі.		2		
Тема 2. Дослідницьког підхід в контексті компетентнісно зорієнтованої освіти.			4	
Модуль ІІ. Комунікативно-діяльнісний підхід до організації гурткової роботи	**8**	**2**	**6**	
Тема 1. Комунікативно-діяльнісний підхід та його реалізація в гуртковій роботі.		2	2	
Тема 2. Розвивальний потенціал комунікативно-діяльнісного навчання.		2	2	
Модульна контрольна робота № 1.				3
Модуль ІІІ. Ігровий підхід до організації гурткової роботи	**8**	**2**	**6**	
Тема 1. Ігрова діяльність – шлях до формування творчої особистості учня.		2	2	
Тема 2. Досвід застосування ігрової діяльності у гуртковій роботі.			4	
Модульна контрольна робота № 2.				3
Круглий стіл «Запровадження сучасних підходів до гурткової роботи як запорука ефективної роботи керівника гуртка».	**6**		**6**	
Вихідне діагностування. Рефлексія.	**1**		**1**	
Всього годин:	**30**	**8**	**16**	**6**

4. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Інтеграційно-мотиваційне заняття

Час за робочою навчальною програмою – 2 години

Реєстрація слухачів. Вхід в систему дистанційного навчання, ознайомлення з навчальним середовищем, інструментами взаємодії.
Ознайомлення з програмою і навчальним планом. Знайомство, формування очікувань учасників.

Модуль 1. Дослідницький підхід до організації гурткової роботи

Час за робочою навчальною програмою, 6 годин

Тема 1. Дослідницький підхід та його реалізація в гуртковій роботі

План лекції

1. Суть і особливості дослідницького підходу.
2. Завдання і принципи дослідницького підходу в освіті.
3. Дослідницький підхід і розвиток у гуртковців навичок XXI ст.

Тема 2. Дослідницький підхід в контексті компетентнісно зорієнтованої освіти

План практичного заняття

1. Формування ключових компетентностей учнів за допомогою дослідницького підходу.
2. Проблемні завдання як каталізатори дослідницької діяльності гуртківців.
3. Організація проєктної діяльності на гуртках заняттях.

Модуль 2. Комунікативно-діяльнісний підхід до організації гурткової роботи

Час за робочою навчальною програмою – 8 годин

Тема 1. Комунікативно-діяльнісний підхід та його реалізація в гуртковій роботі

План лекції

1. Сутність комунікативно-діяльнісний підходу до навчання та виховання.
2. Інтерактивне і кооперативне навчання.
3. Головні прийоми інтерактивного і кооперативного навчання.

Тема 2. Розвивальний потенціал комунікативно-діяльнісного навчання

План практичного заняття

1. Прийоми інтерактивного і кооперативного навчання в гуртковій роботі
2. Позиції керівника гуртка в інтерактивному і кооперативному навчанні.
3. Розвиток комунікативних здібностей учнів в гуртковій роботі.

Модульна контрольна робота № 1.
Напишіть есе: «Мій досвід організації комунікативної діяльності гуртківців».

Модуль 3. Ігровий підхід до організації гурткової роботи

Час за робочою навчальною програмою – 8 годин

Тема 1. Ігрова діяльність – шлях до формування творчої особистості учня

План практичного заняття

1. Навчальна гра – засіб розвитку інтересів дитини.
2. Організація та проведення інтелектуально-пізнавальних ігор.
3. Організація гри в команді.
4. Сюжетно-рольові ігри.
5. Дидактичні ігри за видом діяльності учнів (ігри-мандрівки, ігри-доручення, ігри-загадки, ігри-бесіди (ігри-діалоги)).
6. Комп'ютерні ігри.

Тема 2. Досвід застосування ігрової діяльності у гуртковій роботі

План практичного заняття

1. Напрями застосування ігрової діяльності у гуртковій роботі.
2. Актуальний педагогічний досвід і результативність впровадження діяльнісного підходу.

Модульна контрольна робота № 2.
Поділіться досвідом застосування ігрових технологій у гуртковій роботі.

Підсумкове заняття. **Круглий стіл** «Запровадження сучасних підходів до гурткової роботи як запорука ефективної роботи керівника гуртка».
Вихідне діагностування, рефлексія.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. В чому суть і особливості дослідницького підходу до організації гурткової роботи?
2. Які завдання дозволяє реалізувати дослідницький підхід в освіті?
3. На яких принципах ґрунтується дослідницький підхід в освіті?
4. Як дослідницький підхід сприяє розвитку у гуртківців навичок XXI ст.?
5. Які ключові компетентності учнів можна сформувати за допомогою дослідницького підходу?
6. Яку роль в дослідницькій діяльності гуртківців відіграють проблемні завдання?
7. Наведіть приклади проблемних завдань, які ви використовуєте у власній практиці.
8. Як ви організуєте проєктну діяльності учнів на гурткових заняттях?
9. Яку роль в цьому відіграють батьки учнів?
10. В чому полягає суть комунікативно-діяльнісний підходу до навчання та виховання гуртківців?
11. Що таке інтерактивне і кооперативне навчання? Як ви їх використовуєте у власній практиці?
1. 12.Які прийоми інтерактивного і кооперативного навчання ви знаєте?
12. Чи використовуєте ви їх на власних заняттях? Чому?
13. Яку роль в інтерактивному і кооперативному навчанні ви відводите собі?
14. Яким чином ви сприяєте розвитку комунікативних здібностей учнів в гурткові роботі?
15. В чому полягає ваш досвід організації комунікативної діяльності гуртківців?
16. Що таке навчальна гра?
17. Яку роль ви відводите грі під час гурткових занять?
18. Як ви організовуєте та проводите інтелектуально-пізнавальні ігри?
19. Як ви організовуєте командні ігри?
20. Як ви ставитеся до проведення сюжетно-рольових ігор?
21. Чи використовуєте ви дидактичні ігри за видом діяльності учнів (ігри-мандрівки, ігри-доручення, ігри-загадки, ігри-бесіди (ігри-діалоги))?
22. Комп'ютерні ігри. Як ви до них ставитеся? В якій мірі використовуєте?

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Биковський Я. Т. Педагогічні умови діяльності гуртків закладів позашкільної освіти : монографія. Київ : ШЦ АЛКОН, 2020. 148 с.
2. Вербицький В. Виховний потенціал закладів позашкільної освіти : методичний посібник. Київ : НЕНЦ, 2025. 376 с.
3. Інноваційний розвиток позашкільної освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа» : методичний посібник / А. Е. Бойко, В. В. Вербицький, А. В. Корнієнко, О. В. Литовченко, В. В. Мачуський ; за ред. В. В. Мачуського. Івано-Франківськ : НАІР, 2023. 223 с. URL: https://lib.iitta.gov.Ua/id/eprint/738178/l/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4.%20%D0%BF%DO%BE%D1%81%D1%96%DO%B1.%202023%2Q%28%D1%80%DO%B5%DQ%B4.%2Q%DO%92.%20%DO%92.%20%DO%9C%DQ%BO%D1%87%D1%83%D1%81%D1%8C%DO%BA%DQ%B8%D0%B9%29.pdf.
4. Модернізація організації освітнього процесу в закладах позашкільної освіти : метод. посіб. / [А.Е. Бойко, В. В. Вербицький, А. В. Корнієнко, О. В. Литовченко ; за ред. В. В. Мачуського] ; Ін-т проблем виховання НАПН України. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. 223 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/723075/1/1_MOOI] web.pdf.

Додаткова література

1. Вербицький В. Практичний інтенсив: штучний інтелект в позашкільній освіті : інтерактивний посібник. Міністерство освіти і науки України ; Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. Київ, 2025. URL: https://znayshov.com/News/Details/navchalno-metodychniposibnyky_dlia_pedahohichnykh pratsivnykiv/24
2. Ворона Л.І. Дистанційне навчання в закладах позашкільної освіти. Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка». 2021. № 44. С.30-35.
3. Литовченко О. В. Актуальні аспекти діяльності закладів позашкільної освіти в умовах воєнного чаку та повоєнного відновлення. Вдосконалення позашкільної освіти в умовах сучасних трансформацій : матеріали І Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Кропивницький, 19 березня 2024 р.) / За заг. ред. Т. С. Плачинди. Кропивницький : ПП «Поліум», 2024. С. 32-34.
4. Ляшенко Р. Проєктна діяльність як умова підвищення якості позашкільної освіти. Вдосконалення позашкільної освіти в умовах сучасних трансформацій : матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Кропивницький, 25 квітня 2025 р.) / Укладачі : Кравцова Т. О., Краснощок І. П. Кропивницький : РВВ ПДУ ім. В. Винниченка, 2025. С. 63-66.
5. Методичні рекомендації щодо розвитку STEAM-освіти в закладах загальної середньої та позашкільної освіти у 2025-2026 навчальному році : лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» від 18.07.2025 №21/08-624. URL:https://imzo.gov.ua/2025/08/08/lyst-imzo-vid-18-07-2025-21-08-624-metodychni-rekomendatsii-shchodo-rozvytku-stem-osvity-v-zakladakh-zahal-noi-seredn-oi-ta-pozashkil-noi-osvity-u-2025-2026-navchal-nomu-rotsi/.

6. Рацул А., Ранул О. Перспективи розвитку позашкільної освіти як важливої складової системи освіти України. Вдосконалення позашкільної освіти в умовах сучасних трансформацій : матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Кропивницький, 25 квітня 2025 р.) / Укладачі : Кравцова Т. О., Краснощок І. П. Кропивницький : РВВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2025.С. 18-23.
7. Смірнова О. Методичні основи проектної діяльності у закладі позашкільної мистецької освіти. Освітньо-науковий простір. 2021. № 1. С. 82-89.